

DE POSTRIJDER

DER PROVINCIE LIMBURG.

Abonnement

3 maal per week 6 fr. 'sjaar
 2 » » 5 fr. »
 1 » » 4 fr. »
 Een blad afzonderlijk 10 centiem.
 De abonnementen zij vooraf betaalbaar.
 Aankondigingen 15 centiem per drukregel.
 Reclamen, vermissen e andere artikels, vooraan e binnen in het blad: 1 frank den drukregel.

Men schrijft in te Tongeren bij V. COLLÉE, uitgever en eigenaar van dit blad.
 De **POSTRIJDER** verschijnt 's dinsdags, 's donderdags en 's zaterdags.
 Alle toezendingen van brieven, geld of aankondigingen, moeten franco gedaan worden aan den uitgever **Groot-Markt, nr 37-39, Tongeren.**

TONGEREN, DEN 3 SEPTEMBER 1908.

ZONDAGSCHOLEN.

Wanneer de volk-jongen, na zijne Eerste Communie, de dagscholen verlaat, dan verdwijnt weldra het beste deel der commissien, die hij in zijne kinderjaren heeft opgedaan. Bijzonderlijk bij dezen vier vrucht wenschap nooit zwaar gewogen heeft, schiet er na korten tijd omtrent niets meer van over. Dat is niet kracht van het spreekwoord; men weet maar hetgene men onthoudt, en men onthoudt maar hetgene men onderhoudt.

Indien zulks waar is voor wat aangaat lezen, schrijven, rekenen, aardrijkskunde, geschiedenis, het is nog klaarblijkelijk voor de grondbeginselen en de noodzakelijke kennis van godsdienst en zieleleer.

Het is ongelofbaar hoeveel kinderen er zijn, die op tienjarige ouderdom hunne geloofspunten niet kennen, die geen geboden kunnen opzeggen. Is de schuld daarvan dat het onderwijs in de scholen gebrekkelijk is? Hoogstwaarschijnlijk niet. Het is in de scholen niet; maar wel in huis, bij moeder, dat de kinderen moeten leeren hun kruis maken, hunne eerste geboden leeren en den eersten indruk gevoelen der godvruchtigheid. Maar hoe zouden die kinderen goed kunnen opgebracht worden wanneer de ouders zelf alle godvruchtige oefeningen verwaarlozen? Velen zijn er die, wanneer zij ondervraagd worden voor het huwelijk, bezwijgen van groote onwetendheid.

In de lagere scholen hebben zij weinig aangeleerd, en later hebben zij nooit de minste poging gedaan om hetgene zij kenden te onthouden; nooit hebben zij de zondagscholen bijgewoond.

Een mensch zonder geloofheid is een ongelukkige; iemand zonder kennis van godsdienstzaken is beklagenswaardige. Het is genot dat een werkmans, die zijne religie niet kent de onnoozelste overprijping hoort of in de gazetten leest, opdat de weinige grondbeginselen, die hij nog heeft, aan 't wankelen gaan. En hoe stouder er geloven wordt, hoe dieper de indruk is. Geen de minste mening meer bestaand er nog in zijn hart om goed te doen voor 't goed zelve. Alleenlijk stoffelijke behoeving of gewoone straf betingelen zijnen levensregel. Zonder kennis van godsdienst, zonder vrees Gods wordt alleen en ten volle het aardisch genot nagejaagd.

Hoe verdienstelijk is dus het werk der zondagscholen niet, waar de werkmanskinderen, hetgene zij kennen, leeren onthouden; waar de christelijke plichten voort voortgeleid worden; waar het opgeven der geboden en de leerling van den godsdienst in hun verband onderhouden wordt.

Daarbij, wanneer de ouders weten dat hunne jongelingen den Zondag eenige uren deugdelijk en nuttig besteden, dan zullen zij ten minsten mogen gerust zijn, zonder zich gedurig te moeten afvragen: waar en bij wien zijn nu mijne zoons of mijne dochters.

Voor de leermeesters der zondagscholen valt het zeker somtijds lastig van den huiskring te verlaten en zich te gaan begehouden met het onderwijs der knapen, die dikwijls weinig dankbaarheid voor hunne weldoeners betoonen. Toch zijn er onder die leerlingen, die op lateren leeftijd zich geheel wel rekenschap geven van al het goede dat zij in de zondagschool ontvingen hebben; die erkentelijk zijn voor de belangvolle dienstverrichting welke burgerszonen ten huize met open harte bezien hebben; die juist door de geloofheid welke zij grootmoeds in de zondagschool overvoeren hebben, in staat zijn een eerlijk en winsgewend hunne zaken te bezorgen; die gansch hun leven den heilzamen indruk gevoelen en waarderen van een christelijk onderwijs. — Eenindien een glas water in Gods naam gegeven niet onbeloofd zal blijven, hoe rijk in verdiensten zal aan de leermeesters de moeite niet aangereken worden, die zij guldhartig zullen besteed hebben voor de goede opvoeding en het geluk hunner mindere medeburgers.

Stads- & Provincienieuws

Paardenmarkt te Tongeren, DONDERDAG 17 SEPTEMBER.

Op de Markt van Tongeren van donderdag waren te koop gebleef, 287 zotten en kalveren, 197 vette varkens en 1005 magere varkens, 0 schapen, 000 paarden.

MILLEN. — Dronkig ongeluk. — Dinsdag, in den namiddag, bij den hevigen storm, ging Gertrudis Vossen, oud 23 jaar, in het veld bij de arbeiders den koffie dragen. In het naar huis keeren viel haar, in vollen weg, een tak op het hoofd. Kort daarna was zij een lijk. De priester,

in allerhaast bijgeloopen, had nauwelijks den tijd haar het H. Oliesel toe te dienen.

De droefheid der ouders en bloedverwanten is hartverscheurend. Gansch de gemeente neemt deel in de droefheid der diep beproefde familie.

— In de wijde van L. Gernis werd een vaars gedood en een kalf erg gekwetst door het vallen van een takken.

HUSSELT. — Woensdag der verleden week heeft het nog al gebrand in onze gemeente.

In 't gehucht Gaberg zijn 4 aanpalende huizen met den gauschen inboedel de prooi der vlammen geworden.

In de Nederstraat werden drie huizen in asch gelogd.

WONCK. — M. Jos. Herzel, van Wonck, is Zondag door den tram, tusschen Ruckelingen en Bisingen, overleden. Hij is hevig gekwetst aan het hoofd en aan de heup.

De gekwetste wordt in het hospital van Calvarie te Maastricht verzorgd.

De ongelukkige is 52 jaar oud en was wat hardhoorig.

ZEPPEREN. — Onze gemeente heeft den tram St-Truiden-Leppers-Elbeek-Wellen-Tongeren gestemd. De gemeente Ulbeek deed hetzelfde.

JEKERVALLE. — Niet-gestaande de doeltreffendste vernielingsmiddelen die de hoogere overheid inspannt tegen de hamsters, meldt men van alle kanten dat het schadelijk knaagdier overal in aantal toeneemt. Op het grondgebied der gemeente Wonck alleen ontdekt men dit jaar bij de 300 nesten.

VLIJTINGEN. — Men is druk bezig aandien nieuwe weg op Rosmeer en men denkt voor den winter gereed te zijn. Een schoon en noodzakelijk werk dat tot eer strekke aan het bestuur onzer gemeente. De steenweg op Liel-H zal waarschijnlijk ook verbeterd worden door het aanleggen van riolen en het schadelijk vervangen van den pavee door silex volgens de laatste methode.

RUCKELINGEN A. J. — Zondag 6 September en vier volgende dagen groote eenige kermis van het jaar in het stierlijk plekje der Jekervallei. Twee grootsche avondfeesten met de medehulp van verschillende persoons van de groote Theaters zijn aangekondigd. Daarbij zal de maatschappij 'De verenigde briefdragers der Jekervallei' een groote vergadering houden waarop de 'Luiker Postland' is uitgenoodigd en die op Zondag 6 September te 5 ure op het klooster 'Place Alfred de Bronckere' een concert zal geven.

VROENHOVEN. — Binnen weinige dagen zal de tram Maastricht-geheel voltrokken zijn tot aan de Nederlandse grens. Daarbij wordt de steenweg herlogd en een fietsbaan gemaakt. Dit alles brengt veel leven, beweging en ook vulnis op den steenweg alhier.

LANAKEN. — MESS-GERECHT. — Zondag avond hebben wij weer een dierdreevige gebententissen te melden, die ons doen denken aan wilde boeren.

Omstreeks Duren's avond-ontdond twist ten herberge van Sloopmeesters, in de Bessenerstraat. Van woorden kwam het tot daden, en wel zoner, dat zekere H. Loubel, twaalf messen bekwaam in het hoofd en een gevaarlijk in den rug.

H. Loubel is dadelijk door M. D. Lejeune verzorgd geworden. Zijn toestand is bevredigend. De daders zijn geëtd.

OPGRIMBY. — Over vier jaren, ook in de kermisdagen, beandte het huis al van Arnold Thijs, luit. den Bessener alhier.

Maandag om half twaalf voormiddag, stond eensklaps het huis wederom in volle vuur. Zekere Hendrik Besters van Opgrimbay, die juist ter plaatse was, niets dan zijnen moed raadplegende, wierp de lont van den koestel uit en haalde nog vier koelsteven levend uit. De vijfde was verbrand, alsmede den heiden oogst, het akkergeroef en grootendeels de meubels.

De moeder schreeuwde hartverscheurend om hulp. Zij spong door de vlammen en reed een kind; de zoon die ziek te bed lag, sloeg met zijne vuisten een venster in waardoor hij kon ontvluchten. Hij bezwerde zich echter den pols zoover, dat hij-lijk geneeskundige hulp is moeten ingeroepen worden.

De oorzaak is niet gekend. Alles is verzekerd.

HASSELT. — VERGROOING DER STATIE. Het schepencollege onzer stad werd in verhoor ontvaugen bij heer Minister van Spoorwegen en zette de bezwaren tegen de boogswijze verhooging van den Curingersteenweg, om de spoorlijnen van Eindhoven en Maeseyck, onder den steenweg te laten doorloopen.

M. Belleputte antwoordde dat, na de talrijke

klachten tegen de overwegen ingebracht, hij er niet kon in toestemmen, den overweg aan Grutten te behouden. Doch hij boodte Hasselt volcoming te schenken met een brug over den steenweg te werpen en den spoorweg daarover te laten rijden.

— **STOMME WEDDING.** — Vier jongens van de Kempische Heide, rond de 20 jaar oud gingen Zondag samen een wedstrijd aan om het meeste te draken en zwolgen onder inn vieren drie liters oude genever in. Daarna huiliden en tierden zij als bezonnen en vielen onderaan aan 't vechten als de wilden. Aan eenen humer moest een voorbijkomende persoon revolver en dolk ontrukken, zonniet gebeurden er erge ongelukken. Twee der drinkbroers liggen onder docters handen.

ZONHOVEN. — **ARBEIDSONGEVAL.** — De werklieden van eenen vischkweker, waren Maandag bezig met een vijver op te trekken. Opeens ontspong de zwong der katrol van den werkmans en hij bekwaam eenen vreeselijken slag op den rechter voorarm. De docter twijfelt eraan of de arm niet zal moeten afgezet worden.

ST-TRUIDEN. — **Twee kerkhofstallen, te Gorssum en te Meltort.** — Men herinnert zich nog den kerkhofstal te Gorssum bij St-Truiden gepleegd.

Dags voor den diefstal had de meid des E. H. Pastoors van Gorssum een verlichtten kerf in het dorp dien roudwaden. Dezelfde meid ging verleden Woensdag per trein naar Gheel. In het kompartiment waar zij kwam, zat ook de man dien zij daags voor den kerkhofstal in haar dorpgesien had. Ditmaal was hij drager van een pak omhuld met watervrij leder. Zij had den man wel gade geslagen en bemerkte dat hij met een aandachtig oor luisterde als zij sprak tot eenen andere reiziger over den diefstal in hare dorpskerk gepleegd. Te Durne stapte de man met het pak van den trein en verdween.

Op ongeveer 20 minuten naans van Durne ligt de gemeente Meldert, in deze gemeente werd in den nacht, volgende op de besproken reis der meid van E. H. Pastoor van Gorssum, ook de kerk bestolen. Het geweld van Hasselt, samengesteld uit heeren substitut Van Straelen Nossent onderzochter, en Palus, griffier, is aldaar afgestapt. De magistraten vonden onder het venster der kerktij een zwaar hout, behoudende tot behoom godend van de boosdoeners om de ijeren gril die in den muur gemetseld was uit te breeken. In het venster der kerktij was een klein vensterje van 60 centimeter op 60 langs binnen gesloten. Dit werd open gebreeken en door de gemaakte opening drongen de dieven de kerktij binnen.

Alles werd het onderste boven geworpen en kassen en laden doorsnuffeld. Een som van 20 fr., verhoogen in een doosje werd meegenomen; de H. Olijpofes zijn verdwenen, en de beste priestergewaden zijn ontvreemd, andere worden beschadigd. De deur die de kerktij met de kerk verbandt weerstond dank aan haar slevigheit, in de kerktij werden geen voetstappen waargenomen daar de vloer zelfver was.

Na pleging hunner heiligheidsplande misdad, zij de dieven langzame-lichtvensterje der kerktij uitgegaan zonder een spoor achter te laten.

De kerk van Meldert ligt op een meers afstand van eenen bevoening waarvan de bewoners niet het minste gemeld hebben waargenomen. Deze onlandigheid doet vermoeden dat men te doen heeft met wel goedende inbrekers, want het nuttiken van eenen stevige meid en een mes als de dieven zijn. De kerkheeren van Meldert zijn ongetwijfeld ook die van Gorssum daar de twee misdaden juist in dezelfde omstandigheden en op dezelfde wijze geschied zijn. De rijk-wachten zefften het onderzoek dezer heiligheidsplande voort.

Hollandsch Limburg.

HEERLE. — Het nippeslijf in Hollandsch Limburg, — zooda blijkt uit het parverslag van den hoofdinspecteur der mijnen — breefde zich in den loop van verleden jaar belangrijk uit.

De mijn Laura en de staatsmijn Wilhelmina zijn in exploitatie overgegaan, zoodat nu uitgebaat worden de volgende mijnen: Dominie mijn te Werkrade, mijn Willem de Spekeholzende, Oranje-Nassau mijn I te Heerle, Oranje-Nassau mijn II te Schaesberg, mijn Laura te Eggelshoven, staatsmijn Wilhelmina te Schaesberg.

In vergelijking met het vorige jaar nam de uitdrijving van steenkolen met 174,165 ton toe. De toestand der kolenmarkt was, over het geheele jaar genomen, alleszins gunstig. De ge-

middelde verkoopprijs der kolen steeg tot een te voren nog niet bereikte hoogte.

Ofschoon hier tegenover valt te wijzen op een belangrijke stijging der bedrijfskosten — me name veroorzaakt door den hoogen stand der arbeid-lonen — mag het jaar 1907 voor de Limburgsche mijnindustrie toch een goed jaar genoemd worden.

Evenals in vorige jaren ging ook in 1907 het overgrote deel der verkochte kolen (wel 72 p. h.) naar het buitenland. Dat slechts een betrekkelijk klein deel in Nederland kon worden afgezet, is in hoofdzaak toe te schrijven aan de ongunstige ligging van Zuid-Limburg ten opzichte van het overige deel des lands, waarvan hooge transportkosten het gevolg zijn.

De Limburgers van Holland dringen luidt en luider aan op bevaarbaar-making van de Maas.

BINNENLAND.

SCHAARBEEK. — **DE WINDPOTTERIJ.** — Proces. — De 'Peuple' meldt dat hij door MM. Barys, Bieuwal, Borginon, De Goinck, Houwer, Taurilings en Van Oye, katholieke gemeenteraadsleden of oud-raadsleden van Schaarbeek, vervolgd wordt tot betaling van schadeboestelling van 140,000 fr.

De dinging werd uitgekoet door een artikel in de 'Peuple', waarin werd gezinspeeld, dat de katholieke minderheid zou betrokken zijn in een zaak van windpotterij, bij de hernieuwing van 't contract der gas.

— **ZODENING AVONTUR.** — 't Is eigenlijk meer dan een avontuur: 't is een echt drama, dat met weinige moeite tot een melodrama te herschrijven is en bij de opvoering niet weinige zakdoeken zal doen bevochtigen. 't Heet de 'Petit Bleu', die de historie vertelt. Een vreeselijken, Karl X., van België, verliet over vier jaar zijne wetlige vrouw, om met zijn zijarig-zoonje en eenen vrouw van lichte zeden naar Brussel te vlichten.

De verledidster nam hare rol van stiefmoeder ernstig op en verzorgde den klein-knaap zoo goed, dat er tusschen haar en hem een ware genegenheid ontstond, en het kind niet anders mondde of de vroomde vrouw was zijne echte moeder.

Zooda wel meer gebeurt, kwam er echter, denklijk ten gevolge van geldgebrek, twist tusschen den man en die vrouw; zij scheidden. Hij werd handelsreiziger, won niet genoeg, pleegde alreuzelarij en raakte te Maastricht in de gevangenis.

De vreeselike moeder leefde met het kind ook armde en leefde een leven van misdand en schande, het onschuldig kind meespend van hotel tot hotel, van kwartier tot kwartier, tot eindelijk de groote plicht, de vader, in zijne gevangenis verma, aan welke handen hij zijn kind had overgelaten.

Er vol wroeging besloot hij zijne vrouw — de echte vrouw — op de hoogte van den toestand te stellen en deze medde dadelijk naar Brussel, op zoek naar het kind.

Gehelpt door de politie vond zij het verbliff der vreeselike moeder en haastig om haar kind aan het hart te drukken, smelde zij er in.

Men begrijpt hien bekend makende, hoorde zegen: 'Nou, makende; zij zit met mijne moeder; daar is mijne moeder; en toen zag zij hoe de knaap, die nu bijna 7 jaar oud is, naar de kamer wilde waar het monster zat, dat de kind was van al die rampen.

Lang dachtte dit tooneel, zoo lang zelfs tot de arme moeder ten slotte uitgespuet met een snijden knoot bewaarselers ten gronde viel, terwijl de arm-zijne politieagenten woonden als kinderen.

Eindelijk kwam gemantte, die de moeder verzochde, en zegde tot het kind:

— Herinnert zij u nog, Armand, het schoone houten paard, dat een dame u over vijf jaar, gaf voor het St-Nikolaas-feest?

De kleine overwoog een oogenblik en riep:

— Ik heb het nog!

Toen ging hem een licht op. Een oogenblik naaf was het ijs gebroken; het kind herkende zijne echte moeder, die het moedelijke dankte de tranen der andere, die uit in de gevangenis werd opgesloten, in afwachting van de uitleverings-pleegvormen.

— **LIEFHEBBERS** van tijde wijnen, koopt de **uitmuntende wijnen van 1904 en 1906**, en wendt u in vrouwen tot het **huis Ch. Vandermaelen, 32, Bobinstraat, Brussel**. Zie verder aankondiging.

— **AERSCHOT.** — **BEWOGEN PRESAMP.** — Ter gelegenheid van den naften duivenprijs-